

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in praznike.

Insetari: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalej kupčinski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravljalstvo "Slov. Naroda" in "Narodna Tiskarna" Knaflova ulica št. 5, priljubljeno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:	
v Jugoslaviji:	v inozemstvu:
celoletno naprej plačan	K 300—
polletno	150—
3 mesečno	75—
1	25—
"Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati."	
Novi naročniki naj pošljajo v prvici naročino vedno po pošti po nakaznicu.	
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo oziplatiti.	

Uredništvo "Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, L. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrata.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Prestolni gouvor prestolonaslednika regenta Aleksandra.

Na včerajšnjih svečanih seji ustavotvorne skupščine je imel regent kraljevič Aleksander ta-le prestolni gouvor.

Gg. narodni poslanci! Z božjo milostjo, nesmrtno hrabrostjo, nemomejeno vdanostjo naroda in s pomočjo naših velikih zaveznikov je dovršeno osvobojenje in ujednjenje našega celokupnega naroda, katero sem imel srečo že pred dvema letoma svečano proglašiti in ki je danes tudi mednarodno priznano. Po vabilu v ustavotvorno skupščino, izvršenih v primernem redu in svobodbi vas v našem zgodovinskem Beogradu ne pričakujemo v silnih palačah. Naši predniki in mi sploh nismo nikdar misili na nihovo gradijanje, ker je vse prešle, od nekdaj pa do danes, bilo osredotočeno samo v naše osvobojenje in ujednjenje, in moj zvišeni roditev Ni. Vel. kralj Peter I. je živel vse svoje življenje v želji in nadji, da doživi ta srečni dan. Ostarel in onemogel, upognjen pod bremeni, ki jih je nosil z narodom za narod, vam po meni pošilja svoj kraljevski pozdrav. Dobro nam došli bratje iz vseh krajev naše prostrane in nile domovine z željo, da srečno vršite svoje velike zgodovinske posle. Orožje je storilo svoje delo za današnjo stanje. Naša modrost narodnih poslanec Izpolnili li krona!

Gg. narodni poslanci! Prepričan sem, da boste pri izmenavi misli o stvoritvi ustave imeli pred očmi samo splošno dobro našega naroda in da ne boste izgubili Izvida v nobenem trenotku, da le ta narod stodelja trpel muke pod sovražniki, ki so prihrušili od vzhoda in zapada, razdelili njegovo edinstvo ter one-mogočili ustvaritev močne države. Zavirali so njegov narodni razvoj, trošili njegovo moč in pridobitev prelivlji njegovo kri za olacenje moči osvobiteljev, in samo globoka nadaja, da bo enkrat pridel trenotek njegevega osvobodenja in narodnega ujednjenja, za le vzdržala v življenu.

Gg. narodni poslanci! Moje zaupanje v narod je neomajno. On le s svojo politično zavestjo na višini naloze, ki je pred nami. Treba je, da se ta naloga završi tako, da naša

Dr. Bleiweisovi grehi.

Slovenci ljubimo povsod pretiravanje in padamo iz jednega ekstrema v drugega. Tako tudi nekaj let sem ne najdemo kamenja dovolj, da ga mečemo na moža, ki smo ga popreje proslavili kot >četa naroda<.

Nikakor nimam namena, braniti dr. Janeza Bleiweisa, pač pa mi bodi dovoljeno, da opozorim na nekatera dejstva, ki se pri sodbi o njem le premo upoštevajo. Drznam si to, ker sem nekoliko njegove dobe še sam preživel v svojih mladostnih letih, ker sem to dobo pozneje iz istočasnih časopisov marljivo studiral, ker sem čul o njih mnogo pripovedovati verodostojne može in ker se tako smatram vsaj kolikor toliko opravičenega v to.

Kako žalosten je bil takratni politični položaj Slovencev, ki smo bili posem brezpravnici, v istini >podlaga tujdevi petic<, se danes, v naših srečnih razmerjih, le prerađo pozabljajo. Meščanstvo je bilo odgojeno nemško, uradništvo tujje, ali, kolikor je bilo domačega, pod silnim tujim pritiskom. Umevalo je torek, da se je le malokdo čutil Slovence ter je le malokdo javno deloval za svojega naroda probudo. Razumnek nekaterih posvetnih inteligencij, zlasti učiteljev, je bilo skoraj izključno duhovstvo, ki je, izšlo iz naroda in živeče med narodom, delovalo v tem smislu; učiteljstvo in duhovstvo, ki sta nam dejala pesnike, pisatelje, znanstvenike, dopisnike časopisov, glasbenike itd. In priznati moramo, da so takrat delovali duhovniki z veliko vne-

mo. Ne vsl, a premnogi. Zato so uživali v narodu zaupanje in ljubezen. Umevalo je bilo, da so redki posvetniki mogli le v zvezi z njimi upati na uspehe med prostim narodom. Odtod je razumljiv vpliv duhovstva nazdol in na-vzgor.

Pozabiti ne smemo dalje, da je takratna cenzura onemogočila vsako slobodno besedo in ovirala vsak slobodnejši pokret. K sreči se je nadvojvod Ivan, ki se poročil s hčerjo postarja v Ausee, in je za to prišel v dvornih krogih v nemilost, — zelo zanimal za povzdigo kmetijstva. Imel je sam vzorno gospodstvo na Gorenjem Štajerskem ter je pospeševal ustanavljanje kmetijskih družb, ki naj bi dvignile naše gospodarstvo in kuluro sploh. Obeta si je od ustanovitve časopisa v slovenskem jeziku, ki bi širil nauke o umnem gospodarstvu in kmetijstvu, v tem ozi-

ru mnogo koristi.

Bleiweisova zasluga je, da se je tak list ustanovil in da je znal pridobiti v tem strokovno zamislenem listu polagom prostoročno tudi politiki. Storil je s tem list mnogovrst in zanimiv in mu teko priboril tal v narodu. Ako bi ne bilo nadvojvodove protekcije, bi vladat takrat gotovo ne bila pripravila časopisa, kakoršne so bile >Novice<. Saj so izpodkopavale tla germanizacije! Seveda so >Novice< dvignile Bleiweisa; pisal in urejal je tedaj jedini in pozneje najrazširjenejši, najpriljubljenejši časopis in postal najuglednejši in najveljavnejši naš mož.

Dr. Janez Bleiweis, ki je pohajal nemške šole (saj drugih ni bilo) ter živel več let na Dunaju kot profesor ži-

Dr. Ivan Tavčar:

Srbi in Bolgari.

V našem časopisu se dosti-krat opaža, da pisarji, reklame la-čni, radi posegajo po senzacijah. Ker so jim komunisti in drugi radi-kali s pretiravanji in prenapetostmi izpodkopači stoliček, prihajojo ti ljudje s senzacijami in nazorji, ki bo-dejo v oči in vzbujajo pozornost, ne da bi se moglo iztakniti pravih vzrokov za to pozornost.

Tudi med nami je dosti te vrste časnikarskega kričanja, ki se razle-ga potem od zakontega lističa do zakontega lističa. Nekateri se kar trudijo, da bi iztaknili kje na telesu našega srbskega plemena rano; in če jo iztaknejo, vtikajo z veliko slastjo umazane svoje prste vanjo ter vzbujajo s tem nespametno sen-zacijo.

V zadnjem času so iztaknili ta-ko rano, oziroma delajo se, kakor da bi jo bili iztaknili šele v zadnjem dobi.

Ta rana je razmerje srbskega naroda do Bolgarov.

Ne da se tajiti, to razmerje je rana, in sicer globoko vsekana ra-na. Ali kdor je pravičen, mora pri-znati, da so bili Bolgari, ki so brez srca in brez bratske ljubezni sekali po srbskih telesih. Vsi vemo, da se težke rane ne dajo zacetili v kratekem času in da se potrebuje še mno-go več časa, da naj se zacetijo ra-ne, ki so vsekane v srce kakemu na-rodu. In v srce je bila bratom Srbo-vsekana rana od strani Bolgarov, in neznanu nam ni, da še danes krvavi in da bo preteklo še veliko Vardjaria v morje, predno se prične celiti.

Tak je položaj. Kdor vpošteva razmere pred svetovno vojno in med to vojno, kdor upošteva hudo-bri in zavrnati napad Bolgarije, ki je padla Srbiji za hrbot, ko sta jo od spredaj že mesarila oba srednjevropska cesaria, ktor se ozira na krutost, katere je bolgarska armada (torej bolgarski narod) z velikim navdušenjem zagreševala nad pri-prostim narodom srbskim, ta se ne čudi, da take reči danes še niso po-zabljeni in da bo preteklo še obilo let, predno se pozabijo.

Vzlic temu so v naši sredi poli-tični modrijani, ki pod krinko navi-

dezne dobrovoljnosti ponujajo srbskemu narodu svoje dobre svete ter mu dokazujo, da je zadnji čas, da poneha sovraštvo med Bolgari in Srblom, da naj se Bolgaru vse odpusti ter se ga sprejme v tisto hišo, v kateri je bolgarski bratec ropał in katero je začigal še pred malo leti. Da se ti dobrovoljčki, ki na vsak način hočajo na političnem trgu pro-dati svoje maslo, pri svojem pisar-jenju in govorjenju srečavajo s pi-sarjenjem in govorjenjem naših klerikalnih in tudi Radićevih republikancev, se nam ne vidi čudo. Klerikalna in Radićeva politika je prožeta z velikim sovraštvo do srbskega naroda. Iz tega sovraštva se je izčimila republika našega katoličanstva in izčimila se je pred-vsem republika našega Štipka Radića. Obeh teh faktorjev jasne na-kane slišio na to, da naj bi jugoslovenska republika stopila v bratsko zvezo z bolgarsko republiko, tako da bi to najnovejše bratstvo segalo od Triglava do Črnega in tudi do Egejskega morja.

Namen te politike, ki v najno-vejšem času očitno ljubimkuje z Bolgari, je jasen. Moč katoliške in Radićeve republike, če bi se jo po-srečilo ustanoviti, bi ne bila niti toliko, kakor je moč nitke v pajčevini. Gospoda potrebuje bolgarske vrvi, ker je prepričana, da živi danes v Bolgariji ravnotako črno sovraštvo proti Srbiji, kakor ga zastopa Radić na Hrvatskem in kakor ga zastopajo naši katolički republikanci v Slove-niji. Stvar je prozorna. Tajne srčne želje gredo na to, da bi se srbski del našega naroda pod krinko navidez-nega bratstva possadil med dva no-ža, ki bi se pri prvi priliki zasadila v njegov život. To Srbi prav dobro vedo, in kakor jih mi poznamo, ne pojejo z lepa v to mesnico navidez-nega bratstva.

Zato je gotovo kako slabia poli-tična taktika, da se v teh časih, ko vidimo, s kako silovitostjo še vedno nastopa bolgarska propaganda po Makedoniji, med nami oglašajo po-litični kalini, ki neprestano čivkajo: Z Bolgarijo moramo priti do zveze! Z Bolgarijo moramo čez noč obnoviti bratsko prijateljstvo! Saj je

vduševali Nemci zanj in vse ga obo-žaval.

Ta obča navdušenost za Koseskega se je prijela tudi literarno nerosed-nega Bleiweisa, kateremu je zlasti la-skalo, da je pesnik >Novice< dosegel toliko slavo.

Ne verujem, da bi bil Bleiweis iz osebne sovražnosti do Prešerna deloval v takem zmislu, kot meni dr. Ži-gon v >Lj. Zv.< Osebna prijatelja si pač nista bila, dasi je pozneje hotel dr. Bleiweis to dokazati. Priznati morom, da mi je razkrinkanje v >Lj. Zv.< v katerem je dr. Priatelj dokazal razločki med nemško matico in slovensko potvrdbo pisma, odsposlanega na naslov dr. Prešerna, vzelero vero v Bleiweisovo resničoljubnost v tem oziru, vendar kljub temu dr. Bleiweis ne smatrati za podleža, kakoršnega nam slika dr. Žigen.

Ne pozabimo pri presoji političnih osebnosti, da se ne moremo povsem zanašati na vire, na časopise ali pa pisma, kajti politično nasprostvo se je preje po pozneje, — s katerim ga je 3 leta pozneje narod spramil k večnemu počitku. Jeli res mogoče, da bi se bil ves narod tako motil, da bi bil tako proslavljal moža, ki bi tega v istini ne bil zasluzil? Premotiti bi se dali po-samezni krog, nikakor pa ne vse na-rod, ki je bil tedaj že zaveden. Saj jo že tudi takrat imel dr. Bleiweis svoje nasprotnike in kritiko. Torej se jo lahko že takrat poznamo, enilno in upošte-valo njegove resnične zasluge in ne dozdevnih ali usurpiranih.

Dr. F. G-L

V starci čitalnici so se mu klanjajo deputacije iz vse Slovenije in prinaša-je čestne diplome in darila. Spominjam se tudi veličastnega njegovega pogra-ba, kakoršnega ni videla Ljubljana ne preje po pozneje, — s katerim ga je 3 leta pozneje narod spramil k večnemu počitku. Jeli res mogoče, da bi se bil ves narod tako motil, da bi bil tako proslavljal moža, ki bi tega v istini ne bil zasluzil? Premotiti bi se dali po-samezni krog, nikakor pa ne vse na-rod, ki je bil tedaj že zaveden. Saj jo že tudi takrat imel dr. Bleiweis svoje nasprotnike in kritiko. Torej se jo lahko že takrat poznamo, enilno in upošte-valo njegove resnične zasluge in ne dozdevnih ali usurpiranih.

litičnem in v finančnem oziru, in če se bo ta mostiček sesedel, predno končana obtežilna prelzkusnja, se temu ne bomo smeli čuditi!

Razmerje med Bolgari in Srbij, če ga hočete po vsi sili imeti na

dnenem redu, v današnjih časih samo povečuje težo pri ravnokar omenjeni preizkušnji, drugega pomenna; zato ga bo pravij jugoslovenski rodoljub prav rad odpravil z dnevnega reda!

Naš premogovni promet v rokah Žida?

Pretekle dni je prejelo več industrijskih podjetij in drugih porabnikov velenjskega premoga od državnega premogovnika Velenje cirkularno obvestilo, da bode odslvi naprej zaračunaval premog iz državnega rudnika Velenje »Prometni zavod za premog« v Ljubljani.

Nekaj interesentov se je obrnilo do uredništva s vprašanjem, kako je pač mogoče, da se državni rudniki poslužujejo zasebnega, dosedaj nepoznanega anonimnega zavoda za prodajo lastnega pridelka, ker dosedaj je veljal običaj, da se je premog plačeval direktno pri državnih rudniških upravah. Prizadeti izražajo bojanjen, da bo to poslovanje zopet podplažilo premog iz državnih rudnikov, ker ta zavod vendar ne bude posloval zastonji državnim rudnikom na ljubo.

Na ta vprašanja smo se začeli zanimati za to stvar ter dosedaj dozneli sledče: »Prometni zavod za premog« v Ljubljani je podjetje, katero so ustanovili mnogoštivalni ravnatelji Trboveljske premogokopne družbe; knjigovodstvo družbe posluje itak nemoteno na Dunaju, vsled tega si gospodje ravnatelji prav lahko privočijo nova podjetja v Ljubljani, kajti prenos knjigovodstva te družbe z Dunaja v Ljubljano, bi bil korak, od katerega si družba in nje ravnatelji ne obetajo posebnega dobička. Deželna vlada za Slovenijo je baje prodala temu zavodu ves pridelek vseh državnih premogovnikov v Sloveniji. Za pristop k temu novemu zavodu so bili povabljeni tudi vsi lastniki zasebnih premogovnikov v Sloveniji. Toda ni eden se ni odločil za pristop k temu zavodu zavodu, ker nač predobro pozna Trboveljsko premogokopno družbo, katera je prava ustanovitelica tega zavoda. Kakor vse kaže je imela ravno deželna vlada za Slovenijo poseben interes na tem, da pridejo počasi vsi važnejši rudniki na Slovenskem v območje Trboveljske premogokopne družbe, da bode tem lažje obvladala premogovni trg, diktirala cene premogu in izjemala konzumente, poleg tega pa faktočno orodila pravcati monopol na premog v Sloveniji in Hrvatski.

Pogodbo o prodaji premoga iz državnih rudnikov v Sloveniji s Trboveljsko premogokopno družbo, recete »Prometni zavod za premog«.

je podpisal baje neki poverjenik prejšnje deželne vlade.

Vprašamo torej: 1. Ali se je to zgodilo z vednostjo in pooblastilom ministra za gozde in rudnike v Beogradu? 2. Ali je deželna vlada kot takva upravičena bodisi komurkoli in pod kakšnimkoli pogoji pridati za daljšo dobo vso produkcijo premoga iz državnih rudnikov in to v dobi, ko je celo privatni premog pod državnim nadzorstvom? 3. Ali se da to zlasti v sedanjih časih razlagati drugače, kakov je deželna vlada s tem korakom odprla ravno Trboveljski premogokopni družbi pot do pravcatega monopolu v Jugoslaviji?

Zahtevamo v teh točkah popolnoma jasnega odgovora: ako je deželna vada sklenila kako podobno pogodbo, zahtevamo, da se ta pogodba tako razveljavi, ker te pravice deželne vlade nikoli ni in ne bo imela, da bi brez vedenosti pristopnih ministrstev razpolagala po svoje z državno imovino v katerikoli obliki. Tisti državni funkcionarji pa so skuhalni in podpisali tako pogodbo, so zagrešili dejanje, ki je vredno najostrejše odsodbe. Interese vsega prebivalstva ne gre izročiti na milost in nemilost Trboveljski premogokopni družbi, ki dosedaj ni pokazala drugače nego izkorisčanje našega gospodarstva.

Mnenja smo namreč, da bi vsaka slovenska finančna skupina nudila državi v podobnem položaju najmanj iste ugodnosti, kakov jih nudi Trboveljska premogokopna družba; še več, prepričani smo, da, če iz te pogodbe med državnimi rudniki in Prometnim zavodom za premog (recte Trb. prem. družba) država uživa sploh kako ugodnost, bo sledilo iz to ene ugodnosti za državo celo ugodnosti za Trb. premogokopno družbo, do katerih se bo na podlagi te pogodbe dokonala — še ne danes pa jutri! Nezaslišano je, da dopušča država, da vodi inozemski Žid skoro ves promet s premogom v Sloveniji.

Naše g. poslance v Beogradu prosimo, da takoj vprašajo, če je ministrstvo za gozde in rudnike v Beogradu odobrilo tako ali sploh tako pogodbo med državnimi rudniki v Sloveniji in Trboveljsko premogokopno družbo.

— *

Proti austro-buštolovski politiki.

Zagrebški »Obzor« sklepa iz zavlačevanja italijanske vlade pri izvedbi rapalske pogodbe, da izvestni italijanski šovinistični krogi še vedno niso opustili nade, da se rapalska pogodba temeljito spremeni v smislu londonskega pakta.

Intrige črnogorskega razkrilja Nikolae, in dr. Franka ter drugih jugoslovenskih avanturistov dosegajo v Italiji še vedno uspehe. D'Annunzio hoče s silom izvesti londonski pakt, razbiti Jugoslavijo in pridobi slovenske in hrvatske dele za Italijo. To je politika Soninova, ki je sajal o Iliriji, ki naj bi se izpremenila v italijansko pokrajino z vojvodom D'Astom na celu. Mar D' Annunzio in njegovi politični tovariši res mislijo, da bi bili Slovenci in Hrvati navdušeni priti pod italijansko gospodstvo, pa nakanar ne vemo s kakšno avtonomijo? D' Annunzio in njegovi somišljenci pozajajo naše nezadovoljstvo z našo notranjo politiko, našo borbo proti centralizmu ter iz tega načina izvajajo, da nočemo imeti opravka s Srbij in da hočemo rajše pod Italijo nego pod Beograd. Take bedarje pripoveduje dr. Sachs in Frank, da izjemata iz Italije denar za revolucion na Hrvatskem in Italijani so zadostni naivni, da so dajali tem ljudem mnogo denarja, saj so se Sachsi in drugi predstaviali kot šefi revolucionarnega jugoslovenskega odbora ter trdili, da imajo tudi Radičevce za sabo. Revolucion je bila napovedana za 1. maj, potem za 28. oktober, nato za 8. decembra in sedaj ne vemo, kateri datum je dr. Frank napovedal zopet, da je izvabil iz Trsta znova nekaj tisoč lir. Mi smo misili, da imajo Italijani dobro informativno službo na Hrvatskem in da bodo uvideli kako jih revolucionarni odbor s sedežem v Gradcu, na Dunaju in v Pešti vleče za nos, posebno po zadnjih povsem odločnih izjavah Radičevih.

Mi naravnost verujemo, da je italijanska vlada na čistem gledi tega, kako je nasledila austro-buštolovcem, ki pum-pajo D' Annunzija, Karla in Horthyja ter pri tem sijajno žive na Dunaju in Pešti. Toda Horthy in njegovi ljudje v Trstu še vedno čakajo na hrvatsko revolucion. Dokler obstaja nevarnost o restavraciji Avstro-Ogrske t. j. dokler obstaja možnost, da se povrne Karel Habsburški na avstro-ogrski prestol, tako dolgo smo Hrvati v povsem kriv poziciji nele proti naši lastni državi, nego proti vsej Evropi. Karisti trdijo

delati. Hrvatom pa, ki smo jim bili vedno odkritorsčni bratje, želimo, da se otresejo končno energično špekulatori in predvsem vpliva na međunarodnega židovstva, ki dela

zgago in povzroča nesrečo. Izvija nemire in hujška brata proti bratu nele v Rusiji in na Poljskem, nego tudi na Češkem ter prav predzročno med nama, zlasti pa med Hrvati.

Jos. Holeček, Praga:

Bila je napaka.

Tri četrte leta se je vršila na Češkem, zlasti v Pragi, živahnag agitacija, da bi bila Bolgarska sprejeta v zvezo Jugoslavije. Ta misel se je propagirala na javnih shodih in v listih. Nikdo se pri tem ni oziral na menjenje Jugoslovenov. Našim ljudem se je zdelo, da bi bilo lepo, ako bi bil ves slovenski Balkan ujedinjen in sodil so, da bi Pragi dobro služilo, tako blizu vladu. Nič pa, ki je bil izposredoval spravo med Srbi in Bolgari in s tem odstranil edino ali veliko oviro takega ujednjenja. Naši navdušenci niso smatrali to oviro za nepremostljivo. Misili so, da bi zadostovalo, ako bi Srbi mahnili z roko nad vsem, kar se je med njimi in Bolgari zgodilo leta 1913, ali pozabili so, da so Bolgari leta 1913, riskirali vojno z njimi, da bi ne doobili pristanišča na Jadranskem morju. Svoboden izhod na Adrijo so smatrali Srbi za glavni pogoj razvoja in obstoja svoje države. V božični številki »Prager Tagblatt« je izšel članek Henrika Kannera, bivšega izdajatelja »Zeita«, iz katerega smo izvedeli, da se je profesor Masašky v decembru 1912 za časa svobodila blvjanja v Beogradu ponudil Pašiču za zaupno neschubeno poslanstvo do voditelja avstrijske zunanje politike, Berchtolda. Pašič se je najprvo obotavljal, potem pa se je premisil in sporočil na Dunaj, da je Srbi pripravljena k vsaki gospodarski koncesiji za Avstro-Ogrsko, ali edino za to, da bi jo Avstro-Ogrska ne bila nasprotna, ko si hoče pridobiti svobodno pristanišče na Adriji. Berchtold ni hotel o tem nič slišati in nič govoriti. Niti možnosti oddihna ni privočil Srbi, da bi se udušila, stisnjena od Avstro-Ogrske.

To politiko, v kateri se je očitno Srbiji strelalo po življenju, je Bolgarska podprala. Iz tega je nastala leta 1913, bolgarsko-srbska vojna, v kateri je bila Bolgarija docela poražena. V svetovni vojni jo vidimo na strani Avstro-Ogrske in Nemčije v boju proti Srbiji. Takrat so se Bolgari odrekli tudi svojega slovanstva, proglašili so se za balkanske Pruse in iskali vso svojo slavo in gospodarsko bodočnost v tem, da bi njihova dežela služila Nemčiji za most na bližnji vzhod. Ko je srbska vojska, ki se ni mogla meriti s presilno nemško in avstrijsko armado, prisilno svrnila odstop po Albaniji, so Bolgari vdrli v brezbrambno delo in gospodarili v njej na straten način. Srbi pravijo, da Nemci se niso obnašali tako divje v Belišči in Šampani, kakor Bolgari v Srbiji, da tudi Bolgari niso pretreci nikdar takih muk s strani Turkov, kakor so jih pretreci takrat srbski starci, žene in otroci s strani Bolgari. Tega Srbji ne morejo naenkrat pozabiti kakor bi to hoteli Čehi, ki se predstavljajo Srbom in Bolgarom za dobrohotne ljudi.

Ali ako bi tudi hotel in mogel pozabiti srbski narod, so tu še srbski državniki in politiki, ki vedo, da gre tu za ogromno reč, za reč, ki se ne da odpraviti na mah, marveč tukaj uresničenje, katero je potreba časa in gotovih predpogojev. In tu kon-

statirajo Srbi na bolgarski strani popolno neenakost med besedami in dejstvi. Po besedah so Bolgari za spravo s Srbi, ali v resnici dela proti njem. Kjerkoli morejo, se ogibajo izpolnjevanju mirovnih obveznosti. Najprvi se branijo Srbijini vritni premičnine in predmete, katere so izvlekli iz nje. Po bolgarskem nazoru je to vojni plen, po srbskem je to rop, storjen po odhodu srbske vojske na neoboroženem prebivalstvu, ki se ni bojevalo. Bolgari obdoljujejo Srbe, da pridružujejo 20.000 bolgarskih vjetnikov, ali Srbi razglašajo, da to ni res marveč da so bili vsi ujeti Bolgari že izpuščeni, razven onih, ki so na srbskih tleh zagrešili zločine, za katere pridejo pred srbske sodnje. Tudi v Makedoniji uganjajo Bolgari reč, ki one-mogočajo njihovo spravo s Srbij. O spravi govore ali v resnici pripravljajo v Sofiji proti Srbiji makedonsko ustavo, za kar ima vladu dokaze v rokah.

Iz vsega tega je razvidno, da Bolgari ne delajo za spravo s Srbij tako odkritorsčno, kakor bi moral, ako bi jim bilo res kaj za spravo, kakor sicer zatrjujejo. Tako stoe stvari. Da bi se izpremenile, tega ne store Čehi dobre volje, to morejo storiti edino le Bolgari sami. Na njih je, da prenehajo napram Srbom s svojimi zvijačami, da vestno izpolnjujejo vse, v kar so zavezani s pogodbami, da se pred Srbi kesajo in jim nudijo jamstvo, da se z njihove strani ne bo nikdar več ponavljalo, kar so oni v poslednjih sedmih letih storili proti Srbiji in s temi tudi proti Jugoslaviji. Črnogorci im mora služiti kot vzgled za bliževanje Jugoslaviji.

Čehi, ki so rade volje prevzel nalogo posredovateljev, so pozabili Bolgarom dostaviti, da se sprava s Srbi ne more doseči brez pogojev, in pozabili so navesti jim pogoje, ki morajo biti izpolnjeni brez ugovora. Pogrešilo se je ne samo v zadevi sprave Srbov z Bolgari, marveč tudi v raznjerju češke javnosti do jugoslovenske. Jugoslavija je najboljša in najdražja zaveznica čehoslovaške republike. To zavezuščvo obvezuje k zvestobi ne samo obe vlasti, marveč tudi oba naroda. Češki listi, predstavljajoč se za tolmače bolgarskih želja, so se tuščati malomorno vedli napram zaveznim dolžnostim, ki nas spajajo z Jugoslovijo. Ogorčenost jugoslovenskega časopisa, o katerem nam je poročala ČTK, žal, ni neopričrena. Ako to odkritorsčno priznamo, poravnamo ta pogrešek. Mi moramo imeti stalno pred očmi, da se moramo pogodb, katero sklene naša država s katero tuto državo, sveto držati vse in bilo bi skrajno nepolitično, ako bi se take pogodbe odresali takoj, ko je bila podpisana.

Držimo se gesla, ki je bilo izdano v Pragi za pobratenje naše republike z Jugoslavijo: Zvestoba za zvestobo! Ako bi mi sami ne bili zvesti, ne bi imeli pravice, zahitevati zvestobo od druge strani.

»Narodni Politika.

Politične vesti.

= Ministrski kandidat odložil mandat. Muslimanski zastopnik dr. Kara-muhamedovič je odložil svoj mandat. Na njegovo mesto stoni prof. Sadovič.

= Kombinacija a mesto predsednika bosanske vlade. Sarajevo, 14. januarja. Kot kandidat za mesto predsednika bosanske vlade se imenuje: Ljuba Vulović, okrožni načelnik v Mostaru, Nikola Gjurgjevič in Milan Jošić. Največ nade ima Ljuba Vulović, Jošić pa bi prišel samo v poštev, če bi stopili muslimani v vlado.

= Poslanec Segvić prisezel! Beograd, 14. januarja. Kakor se iz zanesljivega vira izve, bo na prvi prihodnjih sej konstituante položil predpisano prisego član hrvatske zajednice posanc Kerubin Segvić. To je tisti mož, ki je pisal v »Hrv. listu«, da ne priznava ne narodnega, ne državnega edinstva.

= Muslimani in hrv. težaki. ZNU. »Novost« poročajo iz Sarajeva: Dozvani se, da je pred odhodom v Beograd imelo vodstvo jugoslovenske muslimanske organizacije s hrvatsko težako stranko zaupno konferenco, na kateri sta ti dve politični skupini sklenili kooperacijo.

= Vatikan proti Jugoslaviji. Kako znano, spadata Vojvodina in Baranja z ozirom na cerkveno katoliško jurisdikcijo pod kompetenco nadškofa v Kalocu oziroma škofa v Pečuhu. Naša vlada se je obrnila na rimsko kurijo s prošenjem, da se ustanovi v Subotici nova škofija za katoliške vernike v Vojvodini in Baranji, toda rimski papež je prošnjo odobil. Beogradsko »Pravda« z ozirom na to sovražno dejanje Vatikana priporoča, naj se preko tega da

požvega sklepa preide na dnevni red in naj se ustanovijo samostojne župnije, katero se na Češkem.

= Proti bojkotu opozicijskih strank. Riječi piše, da so bili poslanci opozicije izvoljeni na pedtagli volitev v konstituanti in da so za to moralno obvezani sodelovati v konstituanti. Vlada ne more iti opozicijski volitev v konstituanti in da ne prenehajo z nospomnjenim bojkotom konstituante. Na drugi strani pa je pričakovati, da bo šla vlada opoziciji po možnosti na roko, v kolikor želje opozicije ne ogrožujejo državnega in narodnega edinstva. Ako bi pa opozicijske stranke vztrajale pri svojem bojkotu, ne bo ostalo vlasti nič druga, kakor so svoječasno Protič in Hrvatski zajednici nastopili proti komunistom. Tak korak bi bil v tem slučaju popolnoma upravičen, ker ne gre tu za vladne stranke, ampak za blagor celokupne države in vsega naroda.

= Koliko stane Nemci mednarodna okupacija. »Tempo« poroča: Nemčija pričebi pariški konferenci razliko med stroški in uspehi raznih okupacijskih armad. Ameriške čete so stale do 51.900.890 sterlingov, francoske 2 milijardi 200.999.960 frankov, italijanske 152.065.217 lir, belgijske 314.940.695 frankov. Razven stroškov za vzdrževanje je plačla Nemčija v gotovini 608 milijonov mark za ameriško armado, 266 za angleško, 1 milijardu in 427 milijonov za francosko in 49 milijonov in 185.000 mark za belgijsko.

= Veliki kongres Japoncev proti Ameriki. Dajska zveza na Japonskem je priredila velik kongres, na katerem je bila sprejeta protestna resolucija proti zakonu, ki je bil sprejet v Kaliiforniji in je naperjen proti Japoncem. Resolucija nasvetuje ameriškemu ljudstvu, naj dobro premisli, kaj dela. Razni govorilci, novinarji in visokošolci, so naglašali, da širni svet priznava Japansko za velesilo, Amerika pa postopa z njo kakor s kako neznatno državico.

= Koncesije Italiji v bivših nemških kolonijah? Italija je končno priznala protektorat Anglije nad Egiptom. Ona je bila jedina med velesilami, ki se je temu doslej protivila. Za kompenzacijo je zahtevala od Anglije neke koncesije v bivših nemških kolonijah. Sodi se, da jih je dosegla, ker je pod

čoska kritika hvali pri njem neobičajno bujnost barv. — Literarni eseist poljski piše v »Svetišču« (18. dec. 1920): »Iz pepela in s pogorišč, iz brezden bege in opustošenih zemelj se pojavila dragocena nova oblika duha,« a »največji in najaktualnejši problem duhovnosti mu je problem odpora (nasprotovanja) ... poljska misel mora iti skozi načelno opozicijo ... Zadnji čas se naznajajo v metniški boji; naj se vojskujejo, naj se prepričajo, naj se končno pojavijo tipi Herostrov, ki najdejo pogum, na vseh oglihi začrtati umišljene svetinje naših predsednikov.« Literarna produkcija raste; izšlo je zadnji čas več zbirk poezij; odlični umetnik-satirik Jan Lemanški je izdal prevod starega kitajskega možrijana Lao-tse: »Tao.« Zbirko pesmi je izdal mladi E. Kozikowski, nadalje Radoslav Krajevski, Rostworowski W. je izdal pesnitev v prozi »Marathona«, ki ji je glavni motiv možnost in vera v zmago. Cecilijs Niewiadomska je v »Biblioteki šolske mladeži« izdala zanimive »Legende, spomila in zgodbolanske podobe, kjer je prikazana vsa poljska prošlosť.

Jugoslavija v poljskem tisku. V »Gazeti Lwowskie« z dne 30. okt. 1920 je dr. Lubaczewski napisal članek o »Strossmayerju«, ki je l. 1881 v posebnem pastirskem listu zaklinal ruski narod, naj zboljša položaj Poljakov, »njavrednejšega naroda slovenskega«.

V »Gazeti Lwowskie« z dne 5. nov. 1920 je dr. Lubaczewski pribičel članek o »Gospodarski položaj Jugoslavije«. Tu pravi: »Do pred nedavnim se je v svetu vedelo o jugoslovanskih zemljah samo toliko, da dajejo inozemskim trgom mast, volno in slave, sicer pa so bile manj znane nego centri Afriki ali kraji ob polih, na katerih je sestreljil vitez.« Tu pravi: »Do pred nedavnim se je v svetu vedelo o jugoslovanskih zemljah samo toliko, da dajejo inozemskim trgom mast, volno in slave, sicer pa so bile manj znane nego centri Afriki ali kraji ob polih, na katerih je sestreljil vitez.«

Izvajanja dr. Lubaczewskoga kažejo jasno, kako malo smo bili dosle znani celo stredi Evrope, in se je prav za prav čuditi, da smo v Parizu še toliko dosegli. Vnem, s katero širi dr. Lubaczewski, prvi tajnik poljskega konzulata v Zagrebu, znanje o Jugoslaviji v poljski publicistički, ki vsega priznava vitez. Ali našo poslanstvo v Varšavi nima člana, ki bi nam poročal o Poljski?

Nevarnost za našo železno trgovino.

(Iz trgovskih krogov.)

Trgovci nismo med tistimi, ki za vsako malenkost iščejo in zahtevajo vladno pomoč. Če le more, si trgovec pomaga sam. Trgovci z železnino smo tudi v splošnem mnenja, da si treba pomagati sam, pa Ti Bog pomore. Sedaj pa gre za dve stvari, ki sta neugodni za našo železno stroko kot tako, pomembni sta pa tudi za naše celo gospodarstvo. Prva stvar je veste, da se namenjava osnovati nekak železni kartel, kateri bi pritisnil večino naših železničarjev ob tla. Podrobnosti nam niso znane. Na vsak način pa treba opozoriti našo javnost na to namero. (Opomba uredništva: Informirali smo se o tej stvari in zvedeli, da je načrt za železni kartel padel v vodo.) Druga zadeva je pa še važnejša. Že dalj čas se čujejo vesti, da obstoji projekt, po katerem bi se nacionaliziralo železno fabriko na Muti, ki je last družbe Grejnic, na ta način, da bi se ustanovalo v zvezki s to družbo novo delniško družbo, katera bi prevzela fabriko na Muti, hkrati pa dobita dovoljenje za trgovino z železom v Jugoslaviji. Čuje se, da so močne sile na delu za takoj podjetje in da so izbrani tudi že bodoči upravitelji te družbe. Vodilno vlogo bi naravno igrala mogična in dobro upravljana družba Grejnic. Če je res namenjava dopustiti novo veliko trgovske družbo z železom iz Avstrije k nam, potem tak načina napravlja utis v prizaditih gospodarskih krogih, kjer so naše železna trgovina po mnenju vladnih faktorjev ni dovolj močna po številu, po inteligenči in po gospodarski sili, da bi mogla oskrbovati domače potrebe. Ta koda bi bila napačna. Družba Grejnic ima v Avstriji dominantno stališče.

Ce pride potom namenjavane nove družbe k nam, bi kmalu potegnila naše glavno kupčijo v vseh onih železnih predmetih, katere treba uvažati, na šoko naših starih, že obstoječih železničarjev. Kot edina zastopnica največjih avstrijskih industrijskih podjetij tako Alpine Montangesellschaft bi imela družba Grejnic prednostno stališče pred vsemi drugimi firmami te stroke. Bati se je celo, da bi jih udružila popolnoma. Če družba Grejnic potom nove družbe pride k nam, bodo dobila v našem razmeru natančni vpogled ter tem laže izpodrinila obstoječa kupčiška podjetja. Domača industrija si tudi ne bo zboljšala položaja, ker bi novo podjetje imelo naravno pred vsem pred očmi koristi onih tujih fabrik, katera zastopa. Naši železničarji morajo uvideti, da jim treba složno nastopati in se morajo organizirati v supno družbo, ki bodo zmožna za velike kupčije in se znaša braniti, kadar pojde za skupne interese. Gotovo bo naša vlad uvidela te okolnosti in ne bo odprla na stežaj vrata tujim trgovini, ki je nepotrebnata v takih oblikah, in nevarna domači kupciji. Proti nacionalizaciji fabrike družbe Grejnic v pametni obliki nimamo nobenih pomislekov. Tako podjetje bi lahko lepo delovalo za naše potrebe. Vabiti pa k nam tujne trgovske firme, ki imajo čisto posebno stališče, pa vendar ne kaže. Sploh mora naša vlad skrbeti pri poganjajih s tujimi državami, ki prodajajo svoje izdelke k nam, da prihaja blago od inozemskih fabrikantov brez nepotrebne posredovanja po trejti roki v roke naše veletrgovine ali pa velikih združenih naprav.

— *

Dnevnice vesti.

V Ljubljani, 16. januarja 1921.

— Z naše univerze. Na filozofski fakulteti sta imenovana: za kontraktualnega rednega profesorja za klasično filologijo dr. Ivan Ljunjak, za kontraktualnega rednega profesorja antične zgodovine, dr. Nikolaj Mahajlovič Bubnov, sedanji honaromni profesor filozofske fakultete v Skoplju.

— Nemška nesramnost. Iz Maribora poročajo: »Deutsche Grenzwacht«, huiški obmejni list, ki izhaja v Radgoni, je prinesel v svoji zadnji številki daljši uvodnik, kjer se bavi z razmerami na Snodnem Štajerskem in Koroškem. Članek je napisan v Mariboru v januarju 1921. Pisec se zgraža nad balkanskimi razmerami, ki grože uničiti vso kulturno v teh pokrajnah. Želja in upi vsega prebivalstva dolci Ljutomeru in Celju je, da se otrese srbskega jarma. Razdelitev Štajerske v severni in južni del je bila načela napaka, ki jo je mogla antanta storiti. Štajerski Nemci so brezpravni, da ne zaradi Slovencev, ki bivajo na Štajerskem, marveč zaradi kranjskih zadržencev, ki so popolnoma v službi Srbov. Koroška je ostala hvalobogu nerazdeljena pod zaščito Avstrije. Edini up Nemcev je, da se v najkrajšem času izvrši plebiscit, po katerem ne bo pripadala samo Drav-

o bogastvu Macedonije, o visokem stanju poljedelske kulture v Stari Srbiji in razviti trgovini Jugoslavije in izpostaviti se pri tem očitku nepopravljivega idealista, fantasta ali zaslepjenega Slovanofila. Pa ipak je ekonomski razvoj Jugoslavije poln najlepših izgledov za bodočnost. Nato slika piše naše same po sebi zelo ugodne gospodarske razmere, a pri tem konstatira, da jih vlada no zna izkoristiti, ker na pr. po starem turškem načinu opera le z inozemskim kreditom; jugoslovenski ekonomisti pravijo, da so otroške bolezni, a pozabijo pri tem, da mnogo otrok — umre. V »Gazeti Lwowskie« z dne 17. novembra 1920 je izšel članek dr. Tadeja Lubaczewskoga, pisani v »Novem Sadu: Jugoslovenska Alzacija:« Ko so se pred dvema letoma jugoslovenske zemlje zdržile v eno veliko državo, obnavljajoč stare narodne tradicije, se je ves svet čudil vest o priklopitvi južnih ogrskih županij Bačke, Banata in Bečkega k Jugoslaviji, ker so poleg Debrecina baš tki kraji veljali za glavni ronički madžarske življa ob Tisi. Ta ali oni se je sicer spominjal iz šole, da so pred prihodom Madžarov tam bivala slovenska ljudstva, toda kdo se je dalje brigal za ta podvrženi narod, kdo se je vprašal, kaj se je z njim zgodilo. In dr. Lubaczewski tolmač sestoj Pojakiom obširno zgodovino Jugoslovenov v bivši Ogrski in končuje z besedami: »Moramo se nadejati, da najde ta jugoslovenska Alzacija v lastni, narodni slovenski državi svoj mir in da bo uživala bogastvo svoje zlatonošne zemlje.«

Izvajanja dr. Lubaczewskoga kažejo jasno, kako malo smo bili dosle znani celo stredi Evrope, in se je prav za prav čuditi, da smo v Parizu še toliko dosegli. Vnem, s katero širi dr. Lubaczewski, prvi tajnik poljskega konzulata v Zagrebu, znanje o Jugoslaviji v poljski publicistički, ki vsega priznava vitez. Ali našo poslanstvo v Varšavi nima člana, ki bi nam poročal o Poljski?

— »Sem nemčur in ostanem nemčur!« Iz Vojnika pri Celju nam pišejo: Naš trški gerent Kovacič si je znal v okrajnem glavarstvu v Celju »pričebnički«, gospodarski obrt, dasi je v Vojniku skoro vsaka druga hiša gostilna. Za časa zadnjih volilnih priprav je bil v njegovih gostilnih tudi volilni shod, katerega se je udeležilo precej tržanov, slovenskih in posilnemških. Med kandidatovim govorom so ti »Nemci«, kateri pa je vse rodila slovenska mati in ki niso imeli niti volilne pravice, delali razne neslane opazke in medkllice, seve v nemškem jeziku. Na zahtevo Slovencev, da to opuste, ker je slovenski volilni shod, je rekel Kovacič predsednik shoda, da se po sklepku kandidatovega govora vsak lahko oglasi k besedi in sicer v slovenskem ali nemškem jeziku. Ko so Slovenci proti tem protestirali, češ da se tu ne smen nemškutariti, skočil jo Kovacič na stol sredi sobe ter zarohnel iz polnih prs: »Tudi jaz sem nemčur, sem bil nemčur in ostanem nemčur. Komur to ni prav, naj se pa spravi ven!« Da so Slovenci temu pozivu odzvali, se razume. Vstali so, plačali in odšli. Bili so to okrožno zdravnik dr. M., učiteljstvo, 3 tukajšnji državni uradniki in razni tržani. Ostali so nemčurji sami restem nemoteno uganjali svoje orgije ter odšli pozno v noč prepevajo po trgu svoje nemške pesmi. Tako se je končala »očitna spoved vojniškega »slovenskega« gerenta, ki bi bil rad postal še — starosta Sokola. Ko je izvedel, da ga bo Sokol pri svojem obnovenem zboru dne 8. t. m. izključil, je dan poprej sam izstopil, ker se je zbal občne sodbe.

— Pročesa divizijski komandi. Prejeli smo Čaštniki, ki so se vrnili iz vojnega ujetništva, so pri komandi mesta Ljubljana vložili prošnje za izplačilo pristojnih ujetniških prejemkov. Te prošnje, dasi nekateri leže pri vojaških komandah že nad leto dni, so ostale dolesje nerezne. Kaj je vzrok, ni znano. Morda pristojna komanda ni poskrbela, da bi potreben znesek prišel v državnim budžetu; v državnem budžetu za leto 1920/21 ni kreditne postavke, ki bi bila izrecno določena temu namenu. Prosimo, da komanda dravške divizijske oblasti na primeren način obveste prizadete, kako je s to zadevo in eventualno potrebljeno ukrene, da pride prizem kredit za ta namen vsaj v državnem budžetu za leto 1921/22, kar je sedaj še mogoče. Malo je vojnih ujetnikov, ki bi mogli nad leto dni čakati na prispevki.

— Koroški odbori. Z ozirom na notico v »Slov. Narodu« od 11. t. m. v kateri se povprašuje komu naj Koroški odbori izročijo svoje premoženje, tajništvo društva »Gospodarski Zvon« ponovno pozivlja vse koroške odbore, da obnovijo svoje delovanje in da se izvolijo obrniti radi nadaljnje pojasnil na pisarno »Gospodarskega Zvona« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 15.

— Iz Koroške. Iz Maribora poročajo: »Potnik, ki prihaja iz Koroške, poročajo, da so tamkaj naši Slovenci, tako odrasli kakor otroci, preprčani, da bo pripadel teritoriju do Drave zoper nam. Tako je v Smiljeh nad Piberkom neki nemški učitelj pravil otrokom, da bo moral v enem mesecu znati vsakodneviški, mala slovenska dekllica pa ga je zavrnila: »Takrat Vas že zdavnaj ne bo več tu!« Učitelj je zardel in močil.

— Predavanje o Siamu. Slov. trg. društvo »Merkur« opozarja še enkrat, da imajo čisto posebno stališče, pa vendar ne kaže. Sploh mora naša vlad skrbeti pri poganjajih s tujimi državami, ki prodajajo svoje izdelke k nam, da prihaja blago od inozemskih fabrikantov brez nepotrebne posredovanja po trejti roki v roke naše veletrgovine ali pa velikih združenih naprav.

— Dr. Mravljan se preselil v Celovec. Iz Maribora poročajo: Znani dr. Mravljan se je odločil, da zapusti naše mesto in se preseli v Celovec. Pričel je prodal polništvu, njegovo pisarno pa je prevzel njegov koncipient dr. Kupnik, znani renegat, ki je ob izbruhu vojne leta 1914 divjal proti Slovencem. Dr. Mravljan otvoril v Celovcu z nekim drugim nemškim odvetnikom skupno odvetniško pisarno.

— Iz politične službe. Za okrajno glavarje so imenovani: Dr. Bronislav Fišer in dr. Fran Logar pri predsedstvu deželne vlade v Ljubljani. Ljudevit Pinka v načinu tajnik v Celju in dr. Fran Ogrin vladni tajnik pri poverjenosti za notranja dela v Ljubljani. Za vladne tajnike so imenovani: Rajko Mulaček, okrajinski komisar v Mariboru, dr. Adolf Golja, okrajinski komisar v Ljubljani, dr. Karel Tekavčič, okrajinski komisar v Kranju in dr. Lovro Bogataj, okrajinski komisar v Ljubljani. V službovanju je zopet sprejet in imenovan za okrajnega glavarja Fran Lazarini.

— Pri poverjenosti za socialno politiko so imenovani: dr. Matko Suhač za nadkomisaria v VIII. čin. razr., Karel Švajger za računskega nadsvetnika v VII. činovnem razredu, Fran Urbanec za računskega svetnika v VIII. čin. razredu in Anton Eržen za rač. svetnika v VIII. čin. razredu.

— Imenovanja. Pri invalidskem odseku ministristva za socijalno politiko v Novem Sadu: za upravnika in šefu dr. Janko Hočevar, inspekтор v ministrstvu prehrane in obnove; za rač. svetnika VI. čin. razreda Milan Vrtovec, mornariški komisar v pokoju; za računskega svetnika v VIII. čin. razredu Ivan Perko in Viktor Kajzeli, bivši uradnik vojaške likvidature v Ljubljani.

— Javno predavanje na univerzi se vrši jutri, 16. t. m. ob 10. uri dop. Predava g. univ. prof. dr. K. Ozvald »O vzgoji in vzgojevalcih.«

— V Ljubljani in Mariboru. Prijeti našega lista nam piše: Pridem na ljubljanski kolodvor, da bi se odpeljal v Maribor, ko zapazim, da sem pozabil nekaj važnih listin v gradu Tivoli, kjer sem prenočil. Poklicem postreščka, da bi obvestil sestro, naj mi došte listine shranji. »Koliko Vam plačam?« Postrešček: »52 kron!« »Kaj, 52 kron, da mi nesete listek 20 minut daleč!« Nesramnost! Odlazite!« Pripeljam se v Maribor in si tam prinjeti svojo iz 3 težkih kovčev obstoječo prtljago v sole, približno 25 minut od kolodvora oddaljeno stanovanje. Koliko je zahteval poštenjak postrešček? »20, reci dvačet kron.«

— Glas iz občinstva. Pišejo nam: Na nekem plesu, ki se je vršil v zadnjem času, smo morali gledati stvari, ki zahtevajo politično kritiko. Okoli mlade Nemke se je zbirala naša publike govorila seveda nemški in tako je dočrna dama kmalu povsem zavladala prav na tisti strani dvorani, kjer je prezidij. Drugo skupino je tvoril ljubljanski nemški podjetnik, ki je imel poleg sebe neko drugo nemško domo. Mi o vsem tem ne smemo molčati, ker je stvar izvajala v dvorani ostro kritiko.

— Proti profesorju Bariču. Akademski senat beograjske univerze je imel sejo, na kateri je podala svoje poročilo komisija, ki je bila sestavljena, da preišče afero izrednega profesorja Mladenja Bariča. Barič je bil otočen uboja učiteljice Ružice Stojanovićeve, ki je bila njegova zaročenka. Akademski senat mu je odrekel kvalifikacijo za načinjenca beograjske univerze. Zahteval je od ministristva prosvete, da Barič odpusti iz državne službe.

— V delavnici južne železnice v Mariboru je bil imenovan za tehničnega asistenta Albin Kokalj, svojcas uslužben pri okrajnem gradbenem uradu v Kranju.

— Napredovanje aktivnih in rezervnih čašnikov. V načrtu za dočlenje činov vseh aktivnih in rezervnih čašnikov se sestavili komisije, v kateri bodo sodelovali poljubni vseh armad in nekaj višjih čašnikov. Smatra se to za potreben zato, da bi se v bodoče napredovanje pravilno vršilo.

— Promet v Bosni. Kakor dozna ministerstvo za promet, se na vseh progah v Bosni vrši normalen osebni in tovorni promet.

— Svila v Gjevgjeliju. Ministerstvo za prehrano je določilo, da se v Gjevgjeliju ustanovi tvornica za izdelovanje svile.

— Srebrno poroko praznieta dana ljubljanski trgovec g. Rudolf Kocalki in njegova soprona Ivanka. Še mnogo let!

— V Prešernovi ulici št. 26 ležeča veža, kjer je bila dosedaj prodajalna mestne pekarnice, se odda v najem. Veza je odda le v prvotnem in ne v sedaj preurejenem stanju v najem. Natančneši pogoji se izvedo v mestnem gospodarskem uradu. Pravilno kolekovanje prošnje so

zopet vesel, narozen ton v >Pastirčkih, ali prelepo pesem naše narodne usode in upanje na >zelenega Jurja. Vsak prijatelj lepe pesmi bo našel 24. t. m. svoj del in čisti užitek. »Gl. Matiček pa naj polna dvorana priča, da slovensko občinstvo razume njen idejalno prizadevanje.

— Orkestralno društvo Glasbeno Matice. Skupna vaja v nedeljo ob 10. uri dop. Polnoštevilno. k

— »Plamen«. Ilustriran list. Danes je izšla prva številka tega polnmeseca, ki ga ureja in izdaja Jožip Prunk, Gruberjevo nabrežje 14. Njegov namen je podajati leposlovno in poučno gradivo, pospeševati spoznavanje naših plemenskih in krajevnih šeg in navad, krajev, gospodarskih in kulturnih institucij, organizacij, po-globiti državno misel in služiti jugoslovenski kulturi. Umetnost, literatura, obča prosveta, mladinska vzgoja, društveno življenje in sport bodo našli v »Plamenu« nevtralno glasilo. Izdajateljstvo obeta, da bodo okrasilo svoj list z mnogoštevilnimi slikami in ilustracijami ter da poskrbi, da bo »Plamen« ustrezal vsem obzorjem in vsem slojem. Prva številka prinaša kriminalni roman »Pasti in zanjke« iz peresa znanega novelista J. S. Orla, humoresko Rado Murnika »Slovenska bolezni«; povest Ivana Zorca »Zmote in konec gospodične Pavle« ter Članke dr. O. Ribača, dr. Josip Viltana, dr. D. Puca, dr. Josip Srebrniča, dr. V. Fornazariča, nekaj pesmi R. Peterlin-Petrške, črtico Marije Kmetove itd. Med ilustracijami prinaša portrete dr. L. Pitamica, dr. Fr.

Detele, generala R. Majstra, prof. V. Cotiča, štiri izvrstne poglede dvoran prve umetniške razstave v Mariboru ter na zamrznjeno blejsko in bohiniško jezero. Posamezna številka stane 6 kron.

— »Akademija«. Ijudsko izobraževalno društvo v Ljubljani, je s svojim občnim zborom dne 10. t. m. obnovila svoje važno kulturno delo. Izbran je bil nov odbor. (Predsednik dr. Vladimir Knašić, podpredsednik dr. Frančišek Goršič, tajnik dr. Joža Božinjec, blagajnik Rudolf Medić, gospodar prof. Fran Jeran, odborniki: univ. prof. dr. St. Lapajne, univ. docent dr. Alojzij Zalokar, univ. doc. dr. Franc Veber, odvetnik dr. I. C. Oblak, vodja drž. posredovalnice za delo Franc Erjavec, dalje trije namestniki in trije pregledniki.) Na prvi seji odbora se je izdelal podrobnejši načrt, tako da društvo prične s prvo serijo približno 20 predavanj pričetkom februarja. Sodelovanje se obljubili mnogi strokovnjaki, da bodo na ta način mogoče najširšim vrstam podati zanimivo in razumljivo snov iz vseh važnih in aktualnih strok. V jenosti so priredili društvo celo vrsto tečajev v strokah, ki morajo danes zanimali vsakega državljan. Društvo hoče posvetiti pozornost gospodarskim, državnim, umetniškim, pridroščovnim, kulturnozgodovinskim in socialnim vprašanjem. Ker je društveno delovanje, ki naj se raztegne čez celo Slovenijo, odvisno le od članskih prispevkov, je dolžnost zlasti premožnejših, da pristopijo k temu prepotrebemu kulturnemu društvu. Članarina znaša leto samo 10 K.

dnevno tudi direktni vlaki preko Logatca št. 702 in 703.

NEMŠKA PLOVBA NA JADRANU.

Berolin, 14. jan. Ravnateljstvo družbe Hamburg-America-Linie potrjuje vesti o svoji organizaciji spoznamo s skupino Harriman in avstrijskim »Kreditom« za uvedbo plovne službe na Jadrantu.

Rim, 14. jan. »Agenzia di Roma« poroča: Snuje se avstrijska plovna družba med nemškimi, avstrijskimi in ameriškimi finančniki. V smislu saint germašinske pogodbe bodo pluli njeni parniki pod avstrijsko zastavo. Družba bo delovali v glavnem na Jadrantu, kar razburja zlasti italijanske pomorsko-trgovske kroge. V družbi vidijo ameriški kapital, naperjen proti italijanski pomorski trgovini.

LJENIN IN TROCKIJ PROTI ITALIJSKIM REFORMISTOM.

Turin, 14. jan. Eksekutivni odbor tretje internacionale je postal na soc. kongres dolgo brzojavko s podpisom: Ljenin, Trockij, Zinovjev itd., v katerem naglašajo, da sklep druga svetovnega kongresa tretje internacionale obvezujejo vse njene stranke, da pretrgajo vse vezi z reformisti. Brzjavka je naperjena proti Serrati in Turtatiju. Brzjavka kljče končno: Dol z reformisti! Naj živi prava italijanska komunistična stranka. Tako se bo razdor med italijanskimi socialisti še po-večal.

UPOR V INDII.

London, 13. jan. Upor v Indiji se širi, zlasti v provincah okoli Delhija in Agre, kjer se udeležuje upora skorje vse prebivalstvo 40.000 ljudi. Upor vodi propagator Gandhi. Niegovi pristaši so planili po velikih nasadih za čaj in jih na mnogih krajih popolnoma uničili. Škoda je ogromna.

Sokolsku.

Redni letni sestanek članov jedzega odseka Sokola v Ljubljani se vrši v pondeljek dne 17. januarja ob 8. uri zvečer v Narodni kavarni (zadnja soba). (k)

— Sokol Moste pri Ljubljani predi v nedeljo, dne 16. januarja ob 6. zvečer v prostorju br. Predoviča na Selu št. 37 družinski večer. Namen večera je, da se med seboj spoznamo in dogovorimo glede občnega zborna, ki se vrši v nedeljo, 23. t. m. istotam. Poživljamo bratско članstvo, da se tega večera polnoštevilno udeleži. Odbor moščanskega Sokola.

— Občni zbor društva Sokol v Medvodah se vrši dne 16. t. m. ob pol 9. dopoldne v društveni telovadnici.

— Zenski telovadni krožek Sokola I. v Ljubljani bo imel svoj V. redni občni zbor v tork, dne 25. januarja 1921. ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih, Trg Tabor št. 2 z običajnim sporedom, med katereim je tudi likvidacija krožka. Sestre, vdeležite se občnega zborna polnoštevilno! Odbor.

— Sokolski tisk. Naše Sokolstvo je dosedaj posvečalo vse premalo pozornosti sokolskemu tisku. Stevilo članstva v sokolskih vrstah je nenavadno hitro raste, zlasti v zadnjih letih se je početvorilo, ni pa rasto temu enako število naročnikov na razne sokolske časopise in tudi sokolske knjige, brošure itd., niso bile med članstvom tako razširjene, kakor bi bilo v korist sokolskih idej. Zlasti pa je opaziti, da članstvo, ki ne zahaja v telovadnicu in navadno tudi drugih stikov ne išče z ostalimi Sokoli, ni najti med naročniki sokolskih časopisov. Tuja jim je zaradi tega sokolska organizacija in tudi neznani so jih vsi ukrepri starošinstva, žup in društev. Posamezna društva stope v tem oziru premalo, ker ne vedo cenično velikega pomena našega tiska. Naša sokolska literatura je še majhna in dolžnost vseh sokolskih faktorjev, da jo povečamo ter dobimo še mnogo prepotrebnih knjig, ki nam jih danes manjka. Ako hočemo to doseči, mora pri tem delu sodelovati vse Sokolstvo — zlasti mora biti prva skrb naših društev, da se sleherna sokolska knjiga čim najbolj razširi med članstvom. Isto velja zlasti za naše časopise: »Sokolski Glasnik« in »Sokolič«. Vsak Sokol, vsaka Sokolica in vsak član narašča bi moral biti naročnik na en sokolski list. Oni člani, ki ne morejo plačati članarino naenkrat, naj jo plačajo v dveh ali treh obrokih. Najbolj slabo situiran član sokolskega društva lahko žrtvuje na vsake tri meseca 15 K. t. j. vsak mesec 10 K. Dolžnost društva je, da to organizira, in prepravi smo, da uspeh gotovo ne izostane. Vsako društvo naj priredi razenega letno eno sokolsko priredebitve, katere čisti dobiček naj se porabi izključno za naročnico za sokolske časopise, katere potem brezplačno razdeli med najbolj neimovite brate in sestre. Vsako društvo bi moralo nabaviti vse sokolske brošure, knjige itd. ter urediti sokolsko knjižnico. To je neobhodno potrebno, ako hočemo uvesti v naša društva nujno potrebljeno sistematično delo. Starošinstvo Jugoslav. Sokolskega Saveza je sklenilo, da je dolžno celokupno Sokolstvo v državi prvi teden v mesecu februarju, t. j. od 1. do 8. februarja t. l. razviti za naš tisk kar najživahnejšo agitacijo, nabirati naročnike za naše liste, brošure itd. Pozivljamo tem potom vse sokolske društva, da izvršite do tega časa vse priprave, da bodo uspešni večji. Pozivljamo zlasti vse one, ki lahko več žrtvujejo, naj načrto več iztisov in jih odstopijo manj imovitom bratom in sestram. Skrbite zlasti za to, da se list za naraščaj »Sokolič kar najbolj razširi med našo

mladino. Sleherni brat in sestra se pa naj ta teden spomni sokolskega tiskovnega skladu pri Savezu. Darujte za sklad po možnosti, čim močnejši, bo tem uspešnejše bo naše delo. — Bratje in sestre, na delo za našo sokolsko stvar!

Zdravstvo.

— Razpis zdravniške službe. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje noveško. Interesentje se opozarjajo na tozadveni razpis v Uradnem listu.

— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi na svoj redni občni zbor, ki se vrši dne 30. januarja 1921. ob 2. popoldne v magistratni dvorani v Ljubljani. Spored: 1. Poročilo predsednika. 2. Volitev predsednika, odbornika in pregl. računov. 3. Referat o bodočem ustroju sanitete v državi. Referirajo dr. Lapajne, dr. Roman, dr. Krajec. 4. Volitev v pripravljalni odbor za kongres v Ljubljani jugoslov. lekarskega društva. 5. Poročilo o Lobschner-Maderjevi ustanovi. 6. Služljnosti. Odbor.

— Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 2. do 8. t. m. se je rodilo v Ljubljani 16 moških in 11 ženskih otrok, umrlo je 6 moških in 6 ženskih domačinov ter 3 moški in 7 ženskih tujcev. Smrtni vzroki so bili: živenska slabost pri 1 mošku in 1 ženski domačini, jetika 1 m. 2 žen. domačina, 1 m. in 1 ženska tujka, plučnica 1 domačin, zastrupljenje ranke pri 1 domačinki in 3 tujkah, srčna hiba pri 1 domačini, rak pri 1 domačinki in 1 tukti. Starost umrlih: v prvem mesecu sta umrla 1 moški in 1 ženski domači otrok, v prvem letu 2 moška in 1 ženski otrok, do 5 let 2 moška in 1 ženski otrok, od 15 do 30 let 2 domačinki in 1 tujec, od 30 do 50 let 2 domačinka in 6 tujk, od 50 do 70 let 1 domačinka in 2 tujka, čez 70 let 2 domačina, 2 domačinki in 1 tujka. Nalzljive bolezni ni bil noben slučaj nakanjen.

Društvene vesti in prireditve.

— »Sloga«, društvo žena in vodov javnih nameščencev in nameščenk prisi ponovno svoje članice, ki se se poslužujev društvenih ugodnosti, da predložijo one listke, ki so jih prejeli od trgovcev, takozvane bone, predstavništva društva. Kralja Petra trg 8/I., levo, od 8. do 4. ure popoldne do 18. t. m. Po sklepnu računu se izplača dotični znesek takoj vsem priglašenkam. Na poznejše priglasitve se ne bo oziralo in zapadejo v korist društvenih blagajni.

— Pevsko društvo »Slavija« Vič-Glinca vabi vse svoje člane ter prijatelje društva na svoj II. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. ob 14. uri v saloni restavracije »Amerika« na Glincah. Odbor.

— Ljublj. prostov. gasilno in reševalno društvo priredi dne 22. januarja t. l. v zgornjih prostorijah Mestnega doma predpusten ples v krasno prizorišče dvorani in stranskih prostorij. Prireditev bo, kakor kaže presegala vse dosedanje. Podrobnejše pozneje! Že danes pa opozarjamо občinstvo naj nikar ne pozabi posetište tega lepega večera, ki bo gotovo vskemu ostal v dobrem spominu.

— Producitvna zadružna čevljarskev za Slovenijo, naznana svojim članom, da je sedaj dnevno otvorenja, ter prisi g. člane, da se nakupa udeleži, na zalogi je obilo čevljarskega orodja in čevljarskih potrebsčin. Hrenova ulica 4.

— Ljublj. prostov. gasilno in reševalno društvo se tem potom zahvaljuje vsem, ki so prispomogli k izredno lepemu uspehu božičnice. Naj bodo vsi uverjeni, da si društvo šteje v dolžnost, ostati zvesto svojim ciljem in jih na ta način povračati njihovo dobrohotnost. — Odbor.

Gospodarske vesti.

— »Promet na državnih železnicah.« V območju inšpektorata državnih železnic v Ljubljani se vzpostavi v noči od 16. na 17. januarja 1921 celokupni promet na vseh progah v istem obsegu, kakor je bil pred omesitvijo t. j. pred 25. decembrom 1920. Direktna vlaka št. 1010 in 1011 odpeljata že 16. januarja iz Zagreba oz. Ljubljane.

— Poziv na prilavo za log lesa v svrhu dodelitve vagonov. Vladni komisar pri Lesnem odseku Zveze slovenskih industrijev v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II. pozivlja vse lesne industrije, trgovce in producente, brez ozira na to, ali so članji Zveze industrijev ali ne, da prijavijo na zgoraj navedeni naslov Lesnega odseka do dne 31. januarja t. l. svoje zaloge tesanega in reznega lesa, kraj, kjer se isti nahaja in nakladalno postajo. Prijavijo naj se samo one zaloge, ki se nahajajo že v skladcih ali na žagah (ne one v gozdih) in od teh zopet samo oni del, ki se namerava v času od 10. februarja do 10. maja t. l. Izvoziti v Italijo, oziroma preko triškega ali kakakega drugega pristanišča ob Jadranškem morju v ostalo inozemstvo. Na podlagi teh prijav se bodo potem razdelili od železniških uprav za izvoz lesa na razpolago dani vagoni posameznim strankam. Kdor ne bi zalog prijavil, se mu za drej ome-

njen dobo 3 mesecev ne bo dodeljilo nikakega vagona. Istotako pa bi se od dodelitve vagonov črhal oni, ki bi zaloge, katere se bodo od slučaja da slučaja po posebni komisiji preglede napačno prijavili. Za prijavo pride v poštev seveda samo oni les, ki se nahaja v Sloveniji. Stranke, katere imajo sedanje certifikate v roki, se še pozivajo, da jih za to izrabijo do dne 10. februarja t. l., ker bodo po tem datumu ti certifikati razveljavljeni.

— Tobak. Finančno ministrstvo je izdelalo razpored okrožij in okrajev, v katerih se bo to leto sadil tobak. Vsem tem okrajev bo dovoljeno saditi tobak, aka ga bodo mogli proizvajati 30.000 kg na leto.

— g. Slovenska banka. Pred kratkim se je ustanovila v Ljubljani Slovenska banka z začetnim delniškim kapitalom 30.000.000 K. ki se lahko vsled sklepa občnega zborna zvešča na 90.000.000 K. Na ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil dne 20. decembra t. l. so bili izvoljeni v upravnem svetu slednji gospodje: Rado Legvart, ravnatelj v Ljubljani (predsednik), Fran Vokač, veletržec v Ljubljani (podpredsednik), dr. Josip Regalič v Ljubljani, Janko Predovič, veletržec v Ljubljani, prot. Evgen Jarc v Ljubljani, Alfred Def Fabro, ravnatelj Konzervnih tovarna na Vrhniku, Dragotin Hribar, veleindustrialec v predsednik Kranjske hranilnice v Ljubljani, Jean B. Polak, veleindustrialec v Ljubljani, Karel Kauschegg, zasebnik v Ljubljani; v nadzorstveni svet gospodje Fran Stupica, veletržec v Ljubljani, Kubelka Josip, imiški kapetan v p. v Ljubljani, dr. Viljem Nessel, podravnatelj »Praške kreditne banke« v Pragi, adv. dr. Anton Andrejčič v Ljubljani, Božidar Herrnried, gen. insp. »Anglo-avstr. banke«. Za ravnatelja je bil imenovan g. Ojuro Rašiča. Banka je pričela s poslovanjem začasno v prostorih na Krekovem trgu št. 10. Več pove oglas v današnji številki.

301

— Zagreb, 14. januarja. Devize: Berlin 213—214, Italija 518—520, London 537—547, Newyork kabel 148 do 148.50, ček 146—147, Partiz 900—910, Praga 174—175, Švica 2300—2400, Dunaj 21.15—21.25, Bukarešta 195—0, Valute: Dolarji 143—145, avstrijske krone 22—23, carski rublji 60—75, francoski franki 870—900, napoleon 475—480, nemške marke 205—206, romunski lej 186—196, italijanske lire 510—515, sovereign 542—0.

Poizvedbe.

— Zgubila se je zlata damaska ura v mestu. Pošten najdlitev naj je odda upravnemu.

— Utekla je svoji materi 14letna deklica, srednje postave, oblečena v zeleno križno pelerino z rdečo kapico. Izginila je dne

Priporoča se delavnica vsakovrstnih
ščetk, metel in čopičev na debelo in drobno.
Sprejemajo se vsakovrstna dela za tovarne, tiskarne in mline.
Istotam se kupuje žima in ščetine. Anton Simeno, Karlovčka
cesta štev. 8. 209

V Somboru in Splitu

je otvorila s 1. jan. t. 1. svoji
podružnici

Zadružna gospodarska banka d. d.
v Ljubljani, Dunejska cesta št. 38/L.

325

Trgovci z barvami!

Pri nas je najugodnejši nakup
za nastopne barve:

apeno zelena; utramarsko modra; pristna, temna,ognjenja; apene barve;
cinkove barve; oker; stensko zelena; utramarsko modra; nadomestna, svetla
in temna; cementne barve; črna barve; angloško rdeča; listnato zelena; apeno
modra; različne kromove barve; plasne barve; satinober.

Dobavljamo iz naših tvornic v Nemčiji za pomladno sezijo po stalnih
cenah in ugodnih pogojih. 234

Kemikalije za vso industrijo in konsum. — Vzorci in ponudbe
na razpolago. — Vprašanja na:

Leo Feit & Co., Chemicals u. Farbenfabriken Zentrale Wien VIII.,
Langeasse 74. Brzojavi: Feiteco Wien.

Oglas.

Uprava vojno odečne radionice Vevče kod Ljubljane (željeznička stаница Zalog) provesti će dana 16. februara 1921, putem ofertalne licitacije, prodaju otpadaka stare vojnike obuće i odeeće (kožanih čohanih i platnenih furd) razne željezničare, za tim novih čohanih i platnenih otpadaka nastalih prigodom krojenja nove odeeće. Količina celokupne furde, koja se ima da proda, iznosi za sada 177.564 kg.

Uslove, po katerim će se izvršiti prodaja, kao i po vrstama složena prodati se imajuća farda, može se pogledati sve do dana licitacije u ovoj radionici — svakim radnim danom za vreme uređenih satova.

Reflektanti moraju licitaciji lično prisustovati, jer se eventualno poštoma — ili telegrafske poslane ponude neće primati.

Istovremeno sa ofertom u odvojenom zavoju položu oferanti kauciju i to: naši državljani 10 %, a strani 20 %, od ponudnjene sume.

U ostalom važe za ovu licitaciju odredbe zakona o nabavki vojnih potreba u vezi sa zakonom o državnem računovodstvu.

iz kancelarije vojno odečne radionice Vevče kod Ljubljane
E. broj 1354 8. januara 1921.

Bistra'

kovinska industrija v Domžalah.

Oddelek za ključavnice:

dobavlja vse vrste ključavnice za pohištvo in pohištvene okovje najrazličnejših izvedb, kljuge za postelje, primože za kovce in predale, navadne ponikljane, pomedene in broncirane. Lastni patent za zapahne ključavnice in prestavljajoče univerzalne pohištvene ključavnice.

Oddelek za šamirje:

vse vrste šamirji, ki se izdelujejo po naročilu z načrtom ali po vzorcu.

Oddelek za vijake in oblično struženje:

vse vrste vijakov, kakor tudi v to stroko spadajoči predmeti.

Oddelek za galvanoplastiko:

sprejema vsa v to stroko spadajoča dela v najmodernejšo in solidno izvršitev kakor: pozlačenje v vseh barvah, posrebrenje in ponikljanje za: cerkve, hotele, gostilne in kavarne; zdravniških instrumentov in aparativ, koles, autov in strojnih delov in predmetov. Slednjič se prevzemajo vsi predmeti množinskega izdelovanja za pobakenje, pomedenje, bronciranje, patiniranje, matiniranje, pokositrenje, pocinjanje ter posvinčenje za tehnično uporabo.

G. F. Jurásek
uglaševalce glasovirjev in trgovcev z glasbil
Ljubljana, Wolfeva ul. 12

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino
„pri Zlati lopati“ 114
(proj Hammerschmidt)

Ljubljane, Valvazorjev trg 7
nasproti krijevničke cerkve.
Zalog cementa.

Velika zalog klobukov in slaminikov se dobi pri

Franc Cerar
tovarna v Stobi pod Šoštanjem
Prevzemajo se tudi stari klobuki in slaminiki v popravilo pri Kočeviču i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo in soboto.

Padavica (epilepsija)
Ze 20 let preizkušeni „Epileptic“ Dr. Well, Frankfurt a. M. z uspehom rabijo zdravniki, bolnike za uspešno sredstvo za pobijanje epilepsije pa tudi proti Vidovem pleusu, histriji, živčnim bolečinam in živčni slabosti. Bolniki ga radi uživajo in lahko prenašajo. Dr. med. K. Ganz piše: „Noben pomoček pri zdravljenju epilepsije ne služi tako dobro“. Dobiva se zoper v veliki množini v veleprodajah in lekarnah. Izdeluje ga samovornica Dr. R. & Dr. O. Well, Frankfurt, a. M. 420

Narodna knjigarna
v Ljubljani
Prešernova ulica štev. 7.

priporoča
kancelijski, konceptni, pisemski, ovitni inbarvani papir,

Rasete s pisemskim papirjem.

Žrgovske knjige
v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zalog šolskih zvezkov.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

— Velika izber —
vseh pisarniških potrebčin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirik, kamenčkov, tablice, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

— Razglednice —
pokrajinske, umetniške in narodne itd.

Albumi za slike in dopisnice,

— Poezijske knjige. —

Okvirčki za razglednice in slike.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiči.

Notesi in tintniki.

Krznarstvo A. Rot

Ljubljana, Gradišče 7,
Sprejema v stroj kože divjadič, katere popolnoma izgotovi v garniture. Sprejme jih tudi v moderniziranje

„NADA“
tvornica dvopeka
Neumann i. dr. Zagreb.

Prolizvodja:
Kekse, biskvit, dvopek i razno pecivo za čaj. Zastopnik za Kranjsko

L. Ježek
Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 90

Samostojna korespondentinja
starješa moč, z dobrim sloganom, zmožna slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika ter izurena strojepiska in stenografinja, če mogote z znanim cilicem se isče za takojšnji nastop v neki željezarni. Ponudbe z navedbo plačte je postati pod „G. H. 277“ na uprav. Slov. Naroda. 277

H. Suttner
Ljubljana 4,
Mestni trg štev. 23.
Načrta zalog ur, zlatnine in srebrnine
Lastna protokolirana tovarna ur v Švicariji

Trstje za strope izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 4/80 pri
večjih naravnih značenih popust. Steiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trstje.

62

Oglase za
„Neue Freie Presse“
preuzimaju svi anonimni zavodi i generalno
zastopstvo za Jugoslaviju: Blocknerov
anonimni zavod, Zagreb, Jurčeva ulica 31. Telef. 21-68.

STAMPILJE
iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

Zahtevajte cenik

zastoni
n poštne prosti
H. Suttner

Ljubljana 4,
Mestni trg štev. 23.

Največja zalog ur, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna ur v Švicariji

Prevzel sem zastopstvo prvo-
vrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični mate-
rial, betonsko železo, različen železni materijal in mo-
torje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletina ul. 15.

Pravo pšenično lepivo, klej
v lističih (Blatt-Goldkleber), za
čevljarie proizvaja

„KRISTAL“
Tovarna kemičkih proizvoda,
Zagreb, Gundulićeva ul. 5.

Iv. Jax in sin
Bunaška o. 15., Ljubljana.

šivalni stroji
in stroji za pletenje
izborna konstrukcija
in elegantna izvršitev
iz tovarne v Linici
Ustanovljena 1. 1857
Vezanje ponuja brezplačno

Pisalni stroji „Adler“
Ceniki zastoni in franc. 40.
Nujesa iz proizv. Južni:
Dürkopp, Styria, Wallenrad.
Začasno znižane cene.

Bankovo osiguravajući zavod BEOGRADSKA ZADRUGA d.d.

Požar uničuje mnogo milijonov narodnega premoženja! Varujte svojo last z zavarovanjem!

Prijatelji naroda! Priporočite naš domaći zavod svojim prijateljem, znancem in sosedom! Z zavarovanjem rešuje vsak sebe bede in nesreč!

Usojamo se opozoriti Vas v svrhu zavarovanja proti požaru (streli) na najjačo ustanovo Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencov

Banka im zavod za zavarovanje,
„BEOGRADSKA ZADRUGA d.d.“
osnovana leta 1882.

Centrala: Beograd.

Pedrušnica: Zagreb.

Osnovni, popolno vplačani kapital v zlatu Dinarjev 2,500.000 ali kron 10,000.000 rezerve v zlatu Dinarjev 11,000.000 ali kron 44,000.000 ostala imovina okoli Dinarjev 40,000.000 ali kron 160,000.000. Skupni kapital po predvojni vrednosti

Kron 214,000.000

Prevzema v zavarovanje proti škodi od požara in strele: vsa industrijska podjetja kot mline, žage itd.; vse prodajalnice in blago; skladišča in blago; blago raznih vrst na prostoru; pohištvo. Vse po najpovoljnijih pogojih.

Najpovoljniji pogoji živilenskih zavarovanj na stalen čas ali dosmrtno; dote ženski deci, a kapitala moški.

Police živilenskega zavarovanja „Beogradske Zadruge“ delajo za živilne kaznje za gg. častnike.

Živilensko zavarovanje je najboljši prihranek! Pri današnji še slabli valuti si zavaruje

ono tako valuto našega denarja v skorajšnji bodočnosti!

Prevzema zavarovanja nesreč za poedince ter korporacije nameščencev in delavcev kot kolektivno zavarovanje; zavaruje otroke proti nezgodam; zavaruje z enkratno premijo za vse živiljenje pri potovanju po železnicah, parobrodih in drugih javnih prometnih sredstvih.

Vse to prevzema podružnica „Beogradske Zadruge d. d.“ v Zagrebu USA glavna zastopstva (ki so v središčih županij) in vsi mestni poverjeniki v vsakem večjem mestu Jugoslavije.

Obvestila in pojasnila daje

podružnica „Beogradske Zadruge“ Zagreb, Preradovićeva ul. 25

Telefon 51-52-54 upravitelj, in 5-75 pisarna.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica štev. 2.
Reservni zaklad 45,000.000— kron.

Telefonska številka 261 in 413.

Glavnica z rezervami 95,000.000— kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuju in Brežicah.

Prodaja sreček razredne loterije.

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

VULKAN

Odklonite odločno vsak tujerodni „Erceignis“ ter zahtevajte izrecno domači izdelek

„ADRIA“ pecilni prašek in vanilijin sladkor.

Dobi se v vseki trgovini!

Pravi dr. Oefkerjev

pecilni prašek

in vanilijin sladkor se zopet dobiva v vseh trgovinah.

Trgovski akademik

z večletno tovarniško in bančno prakso, 30 let star, z znanjem slovenskega, srbohrvaškega, češkega, francoskega in nemškega jezika išče družabništva v večjem privatnem podjetju s sedežem v Jugoslaviji. Ponudbe pod šifro „Podjetnost“ na upravnost „Slov. Naroda“. 23

Velo važno za kućevlastnike i graditelje kuća!

Blagajne za užidati. Pridednja na prostoru, sigurnost vatri i provali. — Blagajne u svim velicinama na skladištu. Asbestni ormari za knjige, blagajne sa pultom. Opis na zahtjev badava

Ulica 25., L. Notter i drug - Zagreb, Telefon. 1-27

Prisupljeli „Kontinental“

pisači strojevi sa latinicom ili cirilicom. Vrpe za sve pisače strojeve, karbonski papir i sav ostali pribor.

Ulica 25/I. Notter i drug, Zagreb. Tel. 9-27. Vlastita mehanička radiona.

Vestne raznašalke

za vse mestne okraje v Ljubljani sprejme z novim letom

„Slovenski Narod“.

Oglasijo naj se v upravnosti.

tvornica gumijevih izdelkov, družba z o. z. v Kranju, sprejema v popravilo (vulkanizacijo) vse vrste avtoplaščev in zračnic. Kupuje vsako množino gumijevih odpadkov, zračnic, plaščev itd. po najvišji ceni. Informacije daje tvornica „VULKAN“ v Kranju ozziroma importna in eksportna družba „Atlanta“ v Ljubljani, Cigaletova ulica 1.

Ustanovljeno 1890.

Ustanovljeno 1890.

Julius Fuchs tvornica kravat

WIEN 8., Vorlaufstrasse 1,
priporoča svojo vedno bogato zalogu vseh vrst kravat.
Naročila izvršujem najtočneje in najbolje.

Ustanovljeno 1890.

Ustanovljeno 1890.

**Rudolf Pevec
trgovac v Mozirju,**

je otvoril svojo podružnico v Beški, Sremi, v bližini Beograda in Novega Sada ter bodo v položaju najceneje in najkulantnejše postreči vso Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstno moko, slanino, mastjo, svinjami, vinom karloškim in banatskim, vse najceneje po dnevni ceni. Naročila naj se pošiljajo direktno na tvrdko Rudolf Pevec v Beški, Srem. Naslovi: Pevec, Beška, Srem. Nakupoval budem direktno od kmetov ter budem mogel konkurirati z vsako drugo tvrdko. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo brezplačno dajale eventuelne informacije. Za mnogobrojno naročilo se priporoča

**Rudolf Pevec, prva slovenska
trgovca v Sremu.**

Fran Raunikar

mestni teatarski mojster

Ljubljana, Linhartova ul. 25.

Telefon 415 Poštno-tekoveni račun 11.428

prevzema po danih kakor lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena oštrelja, balkone, vitne utice, verande ter razna druga vitna arhitektonična dela. — Stopnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaže, vrata, okna itd.

Za razne industrijske stavbe opozrijam zlasti na moje patentirane nosilice za večje preste razpetine od 12-50 m. — Parna žaga in strojne delavnice.

domačega Izdeka vseh modernih slogov, posebno iz tega iz tudi iz mehkega lesa vedno v zalogi. Izvrsajo se tudi vsa stavbna mizarska dela. — Tvornica lesene izdelke! podplatov itd. Cene zmerne!

Fran Škarfer, strojna mizarska s parno silo, Ljubljana, Rimska c. 16.

Pohištvo

**Tovarna
JOS. REICH**

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4
Podružnice: Šibenik, Novo mesto

Glavni trg 38. Atel. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično listi obleke.

Svetlostnika ovratnike, za-

pestnice in srajce.

**Pfaff Šivalni stroji
IGN. VOK,**
so najpopolnejši! Največja za-
loga za vsakovrstno obrt od na-
vadnih do najfinjejših oprem.
Vedelina garancija. Ljubljana, Sodna ulica 7.

ETIKETE

Ispake, papirje za
delnice, autogra-
fije, note i. t. d.

izvršuje točno

umetniški zavod za litografijo

Čemažar & drug, Ljubljana
Cesta na južno žel. (za prejšnje belgijsko dejavnico).

KLAVIRJE na obroke in na posodo!
Najstovješji pianini in harmonije: Försler, Stein-
hammer, Heitmann. — Uglasovanje in po-
pravlja strokovjačko in ceno.

ALFONZ BREZNÍK, bivši učitelj
Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri univerzitetu).
Violine, citre, harmonike.
Strune vseh vrst na debalo in drobo. — Velikanska zaloga.

Pozor! Ne zamudite! Ugodne prilike! Pozor!

Tovarna „Lana“ prodaja svoje izdelke iz garantirano pristne volne

po neverjetno znižanih cenah.

Naprodaj so: moški in otroški svitri, ženske prosto-
jepice, šali, goljenice i. t. d.

Ker preostala zaloga ni velika, bo trajala razprodaja le malo
časa pri tvrdki

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica.

Slovenska banka v Ljubljani.

Dovoljujemo si naznaniti, da je naš novoustanovljeni zavod „SLOVENSKE BANKE“ s 30 milijoni krom delniške glavnice pričel poslovali začasno v prostorih na Krekovem trgu št. 10. Pozneje se preseli v lastno hišo, Stritarjeva ulica št. 7.

Naš zavod se peča z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli ter sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih najugodnejše obrestuje; eskomptuje in vnovčuje menice, čeke, kupone in izžrebane vrednostne papirje; financira industrijska in trgovska podjetja; kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in tuji denar; daje predujme na vrednostne papirje in na knjižne terjatve; prevzema vrednostne papirje v shrambo in oskrbo; izvršuje vsa borzna naročila; izdaja čeke in akreditive na banke v tuzemstvu in inozemstvu.

V poslovni zvezi smo z največjimi amerikanskimi bankami ter smo ustanovili poseben ameri-
kanski oddelek, kateri vnovčuje na našo banko izstavljene čeke amerikanskih bank in posreduje unovčenje
čekov in nakaznic, izstavljenih na druge zavode.

Upravni svet „SLOVENSKE BANKE“.